

Predkladacia správa

Na rokovanie vlády Slovenskej republiky sa predkladá, podľa čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov, návrh na opakované predĺženie času trvania núdzového stavu, vyhláseného uznesením vlády Slovenskej republiky č. 587 z 30. septembra 2020 a na prijatie opatrení podľa čl. 5 ods. 4 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Epidemicky sa situácia od polovice februára kontinuálne zlepšuje, avšak Slovenská republika je stále na vysokých číslach a ľahko môže opätovne začať rásť, kedy by rýchlo vznikol nápor na nemocnice a bolo by potrebné urýchlene zavádzať opatrenia a teda narychlo prijímať núdzový stav.

Pri aktuálnych 230 ventilovaných a 1700 pacientoch sa situáciách v nemocniciach dá aj naďalej považovať za núdzovú. Na rozdiel od minulého roku je v populácií prevalentný omnoho infekčnejší a smrteľnejší variant SARS CoV-2 B117. Jedným z typických znakov tohto variantu je, že situácia sa dokáže veľmi rapídne zhoršiť, avšak epidemický pokles je pomalý.

Slovensko sa dostalo z čiernej fázy Covid-19. Automatu iba predminulý týždeň a aktuálna fáza národného semaforu je v druhom najakútnejšom stupni. Reprodukčné číslo predminulý týždeň (12. – 18. apríl) dosiahlo hodnotu 0.85 – 0.95, čo znamená denný pokles infekcii v populácií v ráde 2 %. Priestor na manévrovanie nie je veľký a pri ďalšom zvýšení mobility, alebo uvoľnení opatrení môžeme očakávať prekročenie kritickej hranice 1 za ktorou sa epidemický pokles skončí a nastane epidemický nárast.

Ďalší vývoj nemožno spoľahlivo predpovedať vzhľadom k možnosti zavlečenia nových mutácií koronavírusu do populácie s rôznou rýchlosťou šírenia v populácii a rôznou smrtnosťou resp. pravdepodobnosťou ťažkého priebehu ochorenia a vzhľadom súčasné uvoľňovanie opatrení.

Na základe vývoja situácie od začiatku apríla 2021, so stúpajúcou zaočkovanosťou populácie aspoň jednou dávkou vakcíny a stúpajúcou premorenosťou populácie je možné kvalifikovane predpokladať pokračujúci pokles počtu chorých vyžadujúcich hospitalizáciu.

Čím nižšie budú počty hospitalizovaných v nemocniciach a čím nižšie budú počty pacientov vyžadujúcich umelú pľúcnu ventiláciu tým väčšiu rezervnú kapacitu budú zdravotnícke zariadenia mať v prípade zhoršenia epidemiologickej situácie.

Z pohľadu centrálného riadenia poskytovania zdravotnej starostlivosti sú v prípade nepredĺženia núdzového stavu najmä tieto riziká:

1. nedostatočné priame nástroje riadenia nemocníc vo verejnej sieti poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti, ktoré nie sú v zriaďovateľskej pôsobnosti orgánov verejnej správy,
2. „de-reprofilizácia“ lôžkového fondu s poklesom počtu lôžok vrátane lôžok pre umelú pľúcnu ventiláciu pre pacientov s ochorením Covid-19 a v dôsledku čoho môže nastať situácia, kedy lôžková kapacita nebude pri zhoršení epidemiologickej situácie postačovať,
3. možný odliv vyčerpaných zdravotníckych pracovníkov zo sektoru,
4. ekonomický vplyv pandémie Covid-19 na poskytovateľov zdravotnej starostlivosti je finančne krytý refundáciou nákladov spojených s vykonávaním príkazov hospodárskej mobilizácie,
5. ohrozenie financovania príplatkov zdravotníckym pracovníkom,
6. strata prehľadu o vývoji pandemickej situácii (hlásenie dát).

Núdzový stav umožňuje ministerstvu zdravotníctva riadiť poskytovanie zdravotnej starostlivosti pre pacientov s ochorením Covid-19 u poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Nemocnice v súčasnosti disponujú 408 lôžkami na infektologických oddeleniach a klinikách, vrátane 71 lôžok pre deti. Vyhlásením núdzového stavu mohlo ministerstvo zdravotníctva uplatniť nástroj na reprofilizáciu nemocničných lôžok na tzv. covidové lôžka. Príkazmi ministra zdravotníctva na reprofilizáciu vznikol „covidový“ lôžkový fond s počtom 5577 lôžok (údaj ku dňu 22. apríl 2021). Z uvedeného počtu reprofilizovaných lôžok má 3168 prívod kyslíka a 448 lôžok je JIS a OAIM.

Ak sa nepredĺži núdzový stav nebude naďalej možné prijímať niektoré opatrenia hospodárskej mobilizácie. Celá hospodárska mobilizácia naviazaná na núdzový stav, vrátane jej financovania, by tým skončila. Doteraz bolo vydaných cca. 320 príkazov ministra zdravotníctva ohľadne organizácie zdravotníckeho zabezpečenia podľa zákona o hospodárskej mobilizácii (reprofilizácia alebo hygienické a protiepidemické opatrenia), z ktorých cca. 100 by muselo byť vydaná nanovo, ak by bol núdzový stav neskôr znovu vyhlásený. Uvedené by mohlo spôsobiť vážne narušenie nastaveného fungovania organizácie zdravotníckeho zabezpečenia v čase pandémie.

Financovanie výdavkov na plnenie opatrení hospodárskej mobilizácie je možné len počas núdzového stavu. Subjekty hospodárskej mobilizácie predkladajú výdavky naviazané na plnenie opatrení hospodárskej mobilizácie na refundáciu zo štátneho rozpočtu. Ide o výdavky naviazané na reprofilizáciu a poskytovanie zdravotnej starostlivosti covid pozitívnym/suspektným pacientom, resp. testovania a očkovanie. Ide len o výdavky, ktoré nedokáže platba zo zdravotných poisťovní pokryť.

Keďže došlo aj k otvoreniu fitness centier a gastroprevádzok, ktoré sú podľa názoru odborníkov jedny z najviac rizikových oblastí, ktoré budú mať negatívny vplyv na reprodukčné číslo v krajine, účinok tohto kroku bude možné merať až o dva týždne, keď sa nové infekcie prejavia symptomaticky a nové ohniská tak budú zaznamenané v zdravotníckom systéme.

Súčasne núdzový stav umožňuje zotrvanie kľúčových opatrení ako je zákaz vychádzania, ktorý sa osvedčil vo väčšine krajín EÚ ako úspešný nástroj na zníženie mobility a teda aj reprodukčného čísla. Predĺženie núdzového stavu umožní zaviesť náležité reštrikcie, ak dôjde k zvratu epidemickej krivky.

Návrh je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, zákonmi, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná a s právom Európskej únie.